

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris.
Libri Qvinque**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

III. Exerc. pagin. 64.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

rogentur an huiusmodi desideria tam salutaria, & ad perfectionem animarum suarum tam fructuosa, in se sentiant] Debemus huic Ignatij experientia, incitamentis, & ad imitandum posito ob oculos exemplo, modum & regulam tantumdem agendi, quae tam heroico & excelso in gradu locata est ut sui contemptor egregius Lainius fateatur, post auditam ex Ignatio quandoque de sui ipsius cognitione, & contemptu hanc Philosophiam, abiecit se animum atque ingenue professum, sibi nec alas ad tam sublimia tentanda suppetere, nec ad capienda intelligentiam, esseque hinc sibi, magnam despiciendi sui causam, quod ne sciret quidem seipsum despiceret. Nec erat haec tamen Ignatij meta, ad virtutis huius supremam gloriam anhelantis: eod enim suas in ea contentiones prouexit unde *plus ultra* non liceat, cum tres distinxit classes humilitatis Christianae, alteram altera celsiorem. [Primus, ait humilitatis modus. Hic est ad salutem necessarius, ut me penitus subdam diuinae legi obseruandae, utque ne mundi quidem totius oblato mihi Domino, vel extremo vitae discrimine obiecto, transgrediar ex deliberato, mandatum vllum diuinum aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget. Secundus maioris est perfectionis, ut fixo animo, ad diuitias, paupertatem, honorem, ignominiam, breuitatem vitae, ac longitudinem aequae sim propensus, vbi aequalis, est diuinae laudis, & salutis meae occasio, utque nulla vel humanae quantacunque felicitatis, vel propriae mortis conditione proposita, adducar vquam, ut culpam, licet venialem tantum decernam admittere. Tertius est modus humilitatis absolutissimae, ut priores duos iam adeptus, etiam nullo superaddito, laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Christi, eligam potius cum eo paupere, spreto, & illuso, pauperiem, contemptum, & insipientiae titulum amplecti; quam opes, honores, & sapientiae aestimationem.]

III.

Exerc. pa-
gin. 64.

Ad hanc humilitatis Christianae absolutissimam amissimam, iam inde a primo repudiati saeculi anno se finxit Ignatius, eique condignis actibus respondit; rusticitatis, stultitiae, ac stoliditatis opinionem ambire; sua palam vulgate peccata, & acerba illorum sibi impropria curare; pannosum incedere, spretum, nudipedem, squalore obsitum; inter sordes nosocomiorum cum mendicis, mendicorum modo vsuque degere, ad captandum nomen mendicis originis, & virtutis laudem, necessitatis specie eludendam; stipem palam ostiatim rogare, qua scommatum messis, quam panis erat profulsor; subsistere ad fruendam insolentiam conuitiantium; obtrectantibus gratiam, beneficia damnis reponere, vitare nobilitatis suae conscios, & aestimatores sanctitatis; mendicantis cultu, victuque in patriae luce, & propinquorum nobilium oculis viuere, hospitali pauperum domo, latum, & alacrem, quasi ut Gregorius Theologus loquitur, praeter mundi aspernationem, nihil sibi de mundo reliquum fecisset. Ad haec assimilatae sanctitatis, maleficij, & fraudulentiae accusationibus gaudere; iactatum per tribunalia, patrocinijs uti nolle; in catena, & carcere gestire; & de illa catena, cuiusque pro

pro Christo susceptæ gloria, philosophari tam sublimi, & ignoto mortali-
bus stylo, vt mentis potius deiectæ, quàm criminis reus teneri catena vide-
retur. Atque hi tot fructus humilitatis generosæ, ac solutæ, rudimenta
fuerunt tantum eorum, quos ab initio spectarat: creuere siquidem iustis ac-
cessionibus, nec fuerit ab tantis primitiis progressus degeneres. Et si enim
Ordo quem ex illo Deus tanquam parente formauerat; tanquam exempla-
ri absoluebat, his illum vilibus publicè vsurpandis, vel inuitum acceret;
haud tamen illa quoties licuit, omisit; desiderauit autem quamdiu & quo-
ties grauioribus de causis licere sibi non credidit. Ardebat Romam obire
feminudus, cæno, & cornibus deformatus ad præferendam insaniam, ver-
tendâque in se vulgi ludibria. Patauium Venerius dum transit in rusticulum
incidit pastorem, cui tam nouus, & insolens viatoris egeni, vilis habitus
visus est, vt in risum, & sannas effusus procacissimè insultaret; gradum
hic pressit Ignatius, & sereno vultu spectandum se illi affatim præbuit, nec
dimoueri ab Lainio itineris comite valuit, urgente licet, & secum in
viam trahente; negans puerum illum, exigua quam de se illi obtulerat frau-
dandum recreatione. Monitus vero ab Ribadeneira, annorum vix quinde-
cim puero, iam Societati præpositus, quædam publicè dicenti excidere, nec
valde hispanica, nec Italica satis; & gratissimum habuit, & institui ab eo
ac discere quid emendare deberet, voluit. Sed hæc fortassis leuiora, illud
magnum profecto præpositi munere, tamdiu se indignum censuisse, tam-
diu constanter illud reiecit, vt nec Lainio acquiesceret, hoc licet grauius
nec absque stomacho contestanti, dissiparetur sanè Societas, quantum ad
se spectabat, si reculare pergeret eius caput esse, qui parens illius extitisset,
fuit imperio confessarij res agenda, post commissam illi vitæ totius antea-
ctæ confessionem accuratam, cum amplissima potestate ex iis, quæ au-
didisset iudicandi, profitendique apud socios, illum Generalis officio indi-
gnum. Coactus denique oneri subire, nihil prius habuit quàm vt qui
præerat omnibus, ministro se subderet omnium infimo, eadem accuratio-
ne, obedientia, & humilitate coquo dans operam, ac si vice mutata in co-
quum ipsemet, coquus in Generalem transiisset: inde pueris fidei rudi-
menta, dies sex supra quadraginta tradidit. Post in eo regendi munere ve-
lut omnium seruus versatus est, repudiatis quæcumque exinde honorificum
aliquid olerent, vt sunt Paternitatis, & Reuerentiæ tituli, nec aliud vo-
cari sustinens quàm nudè Ignatius, communi cum aliis appellatione. De-
cennium fluxerat, iamque ad optimam gubernationem erudierat non pau-
cos, cum sibi visus, deinceps nec necessarius, sed neque par muneri, quo
se ob nouas suas suimet censuras, nunquam minus dignum fuisse sentiebat,
abdicare se illo decreuit, vocatisque Romam quoscumque potuit primariis
Patribus modestissima Epistola suam illis mentem ita exposuit. [Carissimis
in Christo fratribus è Societate Iesu. Quod complurium mensium, & an-
norum consideratione nullo siue interioris, siue exterioris commotionis
impulso, ad maiorem laudem, & gloriam diuinæ Maiestatis consequi, &

intelligere potui, id nunc in conspectu Procreatoris, ac Domini mei, qui me in æternum iudicaturus est, exponam vere, & omni remota perturbatione. In me multa delicta, multaque vitia, & multas animi, corporisque infirmitates intuens, sæpè in eam penitus veni sententiam, mihi infinitis prope partibus deesse vires necessarias sustinendo oneri huic Societatis, quod in præsentia inductu, & imposito eius sustineo. Opro itaque in Domino rem diligenter expendi, & alterum deligi, qui melius, vel certè non ita malè regendæ Societatis munere fungatur, & hoc ad eum manus deferri: nec modo si meliùs aut minus malè, sed etiam si pari gesturus sit. Quamobrem in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti vnus Dei & Creatoris mei ego simpliciter, & absolute quicquid muneris gero, depono, & abdicò, qualòque, ac toto animo precor in Domino tum Professos, tum quos illis ad hanc deliberationem assumere visum erit, vt hanc oblationem mihi am, aded coram diuina Maiestate iustam, accipiant; sique inter eos, qui futuri sunt arbitri, forte non conueniret, per caritatem, ac reuerentiam Dei Domini nostri oro, vt impensè rem eius diuinæ Maiestati, commendent; vt omni ex parte voluntas illius perficiatur, ad maiorem eius gloriam, & commune maius bonum animarum, totiusque Societatis, accipiente ipso omnia in maiorem suam laudem & gloriam æternam.] Et hæc quidem ad illos Ignatius. Verum Patres ad eam iacturam adduci non poterant, quam vix ipsa mortis suprema necessitas factura iis esset sat tolerabilem. Certè Hieronymus Natalis Roma in Germaniam profecturus anno 1555. Ludouico Gonzalez nihil ita iniunxit, vt sancti patris conseruationem, & valetudinem, ne ductu illius Societas destitueretur. Tam procul vnuerfi ab sciscenda illius abdicatione abierunt, vt fuerit nemo præter Andream Quijedum quin asseruerit; nulli se superstite Ignatio passurum Societatis clauum tradi. Quijedum porro virum simplicissimi candoris, vt assentiendum Ignatio diceret, summa in eundem veneratio induxit; rogatus enim cur vnus ex omnibus tam diuersa sentiret; respondit, quod Ignatius vir sanctus faciendum suaderet, cuius perspicaciori iudicio, suum ab se putaret subiici oportere; deceptus nimirum ea modestia, qua viri sancti longè se alios sibi obiciunt, quàm ipsi re vera per se sint. Ita Ignatius suorum arbitrio stare coactus est, donec morbis afflictus grauissimis, illòsque suæ prætexens modestiæ, concessum sibi putauit diuinitus quod fuerat ab hominibus negatum: tunc enim totum Præpositi onus in Hieronymum Natalem deposuit, vna sibi, vt diximus, ægrotantium seruata sollicitudine. Nec erat in posterum ad relictas curas vnquam rediturus, nisi publici boni necessitas plus apud illum priuata quiete valuisset; vices enim suas vidit illi ab se fuisse creditas, qui haud malo quidem, sed incautius ardente studio, mutare mox aliquid in constitutionibus niteretur, quas ei de cælo inspiratas, interpolari ab hominibus nefas erat. Iam qui Præpositi honorem in exiguo Ordine auersaretur tantoperè, facilè dictu est, quantum ab splendidis aliis extra ordinem præfecturis, & dignitatibus abhorreret: & vero per iocum aliquando

aliquando insultanti sibi Aquilarensi Marchioni, quod suspicionem faceret captata per fictam sanctitatem, & sedis Apostolicæ tot obsequia purpura, responsione alia omiſſa, vultu asperato aſurgens, capiteque aperto cruce se muniens, magna voce Deo votum nuncupavit, non solum minimè captandi, sed ne admittendi quidem vnquam dignitates vllas, nisi culpa lethalis religione adactus, aliud agere integra conscientia non videret.

Quantumlibet tamen abiectè de se Ignatius senserit, seque miris modis contemplerit, plus est mea quidem sententia, tam singularibus atque continuis per annos ab conuersione quinque, & triginta exaggeratum Dei donis, nihil de se singulare sensisse, nulla sui tactum vel tenuissima opinionis magnæ illecebra: nam Christi & Virginis conspectus frequens, alienationes ab corpore diuturnæ, illorum imagines quæcumque possunt à mortali de augustissima Triade cognosci; perspicientia sublimium arcanorum; illaque voluptatum cœlestium, in riuos perennes lacrymarum copia; & coniunctiones animæ cum Deo, quibus ita eliquabatur totus, vt agrè vitam retineret. Hæc, & quæ postea attingam argumenta Ignatio fuere confundendi sui, & erubescendi, quod foret virtutis aded fluxa, & eneruis, vt esset iis tot adminiculis inuisitatis, & fortibus fulcienda, non secus ac ades caducas, & in ruinam pronas arguit fulcerorum multitudo. Hinc illud eius magno quidem sui cum pudore dictum, sed valde seriò, repertum iti mortalium neminem, in quem extrema conuenissent ab sese tam dissita vt erant sua tot peccata cum Dei tot donis, & pœnarum tantarum commerita cum tam multiplici diuinæ misericordiæ vbertate. Quæ persuasio sic illi penitus inhærebat, vt nec illa mentis ab sensibus aberratione, qua sublimè à terra rapiebatur cum anima corpus, aliud de se conciperet, nisi se nihil vsquam despiciabilis esse, ac vilius. Hinc eius etiam illa vox lumine circumfusi, & in aère sublimis, ô Deus! Deus immensum bone! qui me tam sceleratum sustineas. Hinc illa quoties de se loqueretur abiecta epithera; illudque chirographum quod initio literis subicerebat, *Omni boni egens Ignatius*: domi erat nemo ad cuius aspectum, illum suiipsius non puderet. Itaque omnibus miseriorem se credere, sanctitatis partes notare in omnibus, quarum in se nullam aduerteret; optare sibi obstrui fontes illos deliciarum æternarum, quibus assiduè diffuebat; cupere dum in viuis foret neminem sui meminisse, nisi tanquam reiectitij, & aspernabilis; post mortem vero insepultum cadauer in simo putrescere, aut esca fieri canibus: ac de bonis quidem supra modum humanum sibi cœlitus affusis, loqui poterat, absque vllò metu inanis auræ sibi affaturæ; illa enim sibi velut carioso infertis ligno contemplabatur margaritas, honestantis liberalitati non suis meritis debitas, vt cui præter ignes nihil deberetur; haud tamen de se nisi admodum parcè, vtilitatisque alienæ studio compulsus, quicquam efferebat quod sibi honori verti posset. Petiit à Deo ne se miraculis conspicuum faceret, quibus solet vulgo prærogatiua sanctimoniam deferri. Præ-

IV.

*Peculiaribus
Dei donis ad
maiores sui
abiectiorem
vritur.*